

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w P. X.Y.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 30 stycznia 2025 r.

wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. o
wyłączenie SSN Wiesława Kozielowicza od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn.
akt I ZSK 29/22

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego – Izby Odpowiedzialności Zawodowej wpłynął wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego w P. X.Y., obwinionemu o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 3, 4 i 5 u.s.p. Sprawa zainicjowana tym wnioskiem została zarejestrowana pod sygn. akt I ZSK 29/22, a do jej rozpoznania został wyznaczony skład orzekający z udziałem SSN Wiesława Kozielowicza jako przewodniczącego tego składu.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. we wniosku z dnia 6 sierpnia 2024 r. zwróciła się o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu wymienionej wyżej sprawy m.in. SSN Wiesława Kozielowicza.

W uzasadnieniu tego wniosku Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wskazała, że SSN Kozielowicz orzekał w sprawach o sygn. akt II ZOW 39/23 i I ZSK 1/23 w oparciu o ten sam materiał dowodowy, co w sprawie o sygn. akt I ZSK 29/22. Orzekanie w przedmiotowej sprawie, w której obwiniony X.Y. podpisał pismo z dnia 28 kwietnia 2020 r. skierowane do Ambasadora Dyrektora Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, podobnie jak uczynili to sędziowie w sprawach o sygn. akt II ZOW 39/23 i I ZSK 1/23 i w której został przedstawiony tożsamy materiał dowodowy – prowadzić będzie do wytworzenia przeświadczenia, że sprawa ta jest przesądzona już w momencie jej rozpoczęcia. SSN Wiesław Kozielowicz będzie postrzegany jako osoba, która ma wyrobiony pogląd w danej sprawie.

Okoliczność powyższa, w odbiorze zewnętrznym może spowodować powstanie uzasadnionych wątpliwości co do istnienia kierunkowego nastawienia tego sędziego. W orzecznictwie dominuje też pogląd, że nie jest dopuszczalne orzekanie przez tego samego sędziego w sprawach, w których opiera się on na tym samym materiale dowodowym i okoliczność powyższa powinna skutkować wyłączeniem sędziego na podstawie art. 41 k.p.k.

W ocenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, sędzia orzekający w sprawie danego obwinionego nie powinien następnie orzekać odnośnie do innych obwinionych, jeżeli miałby opierać się na tym samym materiale dowodowy. Przy ocenie zaistnienia uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sądu znaczenie ma nie tylko ocena bezstronności w jej subiektywnym aspekcie, ale także ocena standardu bezstronności obiektywnej. I to właśnie z tej perspektywy wątpliwości odnośnie do bezstronności SSN Wiesława Kozielowicza są – zdaniem wnioskodawcy – w pełni uzasadnione.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji sędziowie w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji i ustawom. Przyjmuje się, że niezawisłość sędziowska stanowi dyrektywę nakazującą sędziemu orzekanie na

podstawie ustaw i swego wewnętrznego przekonania, w konsekwencji czego nikt, prócz ustawodawcy, nie może wpływać na sędziego w sprawowaniu przez niego wymiaru sprawiedliwości (por. K. Marszał, Proces karny, Katowice 1997, s. 46). W aspekcie instytucji wyłączenia sędziego niezawisłość sędziowska polega na zakazie wywierania jakiegokolwiek wpływu na sędziego w zakresie rozpoznania sprawy i treści orzeczeń, niezależności w wydawaniu wszelkich rozstrzygnięć w toku postępowania i orzeczenia kończącego postępowanie oraz niezależności w rozstrzyganiu kwestii faktycznych i prawnych pojawiających się w rozpoznawanej sprawie. Konsekwencją tak pojmowanej zasady niezawisłości sędziowskiej jest zasada samodzielności jurysdykcyjnej sądu wyrażona w art. 8 § 1 i 2 k.p.k., zgodnie z którą sąd karny (a na gruncie postępowania dyscyplinarnego – sąd dyscyplinarny) rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu, przy czym wymaga dostrzeżenia, że jedynie wiążące jest prawomocne rozstrzygnięcie sądu kształtujące prawo lub stosunek prawny. W świetle regulacji zawartych w art. 8 k.p.k. (których stosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym odbywa się na podstawie art. 128 u.s.p.) nie może budzić wątpliwości fakt, że sąd orzekający w sprawie dyscyplinarnej nie jest związany oceną faktyczną i prawną dokonaną w innej, rozstrzygniętej wcześniej sprawie, nawet jeśli stan faktyczny i uwarunkowania prawne obu tych spraw są zbliżone. Okoliczności wynikające ze spełnienia przez sędziego obowiązków służbowych (jurysdykcyjnych) nie mogą zatem stanowić przesłanki wyłączenia w trybie art. 41 § 1 k.p.k. Odmienny pogląd mógłby prowadzić do wniosku, że konieczna jest weryfikacja sędziego w każdej rozpoznawanej sprawie, w aspekcie czynności wykonywanych przez niego w związku z urzędowaniem, co stanowiłoby zbyt daleko idące odstępstwo od zasad kształtowania składów orzekających w poszczególnych sprawach, a w konsekwencji mogłoby doprowadzić do naruszenia standardu bezstronności przez to, że to strona postępowania *de facto* dokonywałaby wyboru orzecznika, który ma rozstrzygnąć jej sprawę. Godziłoby to też w istotę sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

Należy zatem uznać, że poglądy wyrażone przez SSN Wiesława Kozielowicza w innych orzeczeniach (m.in. wydanych w sprawach o sygn. akt II

ZOW 39/23 i I ZSK 1/23) są z jednej strony przejawem wewnętrznej niezależności, którą cechować powinien się każdy sędzia, z drugiej zaś z zasady niezależności jurysdykcyjnej sądu wyrażonej w art. 8 k.p.k. wynika brak związania tym poglądem w innych sprawach rozpatrywanych z udziałem orzecznika. Niezależnie od powyższego wymaga podkreślenia, że ocena stanu faktycznego i stanu prawnego jest w każdej sprawie zindywidualizowana i nie może być mowy o „przedwczesności” stanowiska co do istoty rozstrzygnięcia, skoro przedmiot rozstrzygnięcia jest w każdej sprawie inny.

Konkludując, należy stwierdzić, że wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. o wyłączenie SSN Wiesława Koziulewicz z pozbawiony jest podstaw merytorycznych, co czyniło wniosek ten niezasadnym.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]